Левчук Аліна Олександрівна,
ад'юнкт докторантури та аспірантури
Національної академії внутрішніх справ

КОРУПЦІЯ ЯК ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

Корупція є однією з найболючіших соціальних проблем сучасності, вирішення якої - надзвичайно актуальне завдання. Від розв'язання вказаної проблеми значною мірою залежить якщо не саме існування держави, то - щонайменше - стратегічний напрям її економічного та політичного розвитку.

Корупція, як соціальне явище, негативно впливає практично на всі сторони суспільного життя: економіку, політику соціальну і правову сфери, управління, громадську свідомість, міжнародні відносини. Корупційні зв'язки руйнують правові, етичні відносини між людьми і поступово перетворюються на норму поведінки.

Відкинувши будь-які політичні догми і стереотипи та презентуючись на аналізі суспільної практики, теоретичних надбань сучасного наукового осмислення феномену корупції, можна зазначити, що вона як явище властива будь-якій соціально-економічній і політичній системі. І в кожній з них, окрім загальних для корупції

«об'єктивно вічних» причин, цілком закономірно є свої - як наслідок конкретно-історичних, економічних, соціальних, політичних умов життя конкретного суспільства і специфіки його суперечливого розвитку [1, с. 80].

Запобігання і протидія корупції не можуть бути здійснені в результаті разових і короткочасних заходів будь-якого ступеня активності. Така діяльність має базуватися на збалансованому поєднанні заходів профілактичного і репресивного характеру. При цьому пріоритетна роль, на мою думку, має відводитися профілактичним заходам соціального та спеціально-кримінологічного характеру.

Корупція як соціальне явище притаманне усім без винятку суспільним формаціям, вона - невід'ємний атрибут публічної влади. Відмінність різних держав полягає не у наявності чи відсутності корупції як такої, а в її масштабах, характері корупційних проявів, впливу корупції на економічні, політичні правові та інші соціальні процеси. Нерозуміння цього аспекту призводить до постановки нереальних завдань перед правоохоронними органами України.

Зауважу, однією з особливостей феномену корупції є те, що вона, залишаючись міжнародним явищем, потребує, переважно, національних засобів запобігання і протидії.

На мій погляд, існує хибна думка, що корупцію можна перемогти за допомогою сильної держави, диктатури та репресій. Однак досвід Китайської Народної Республіки, де показові страти чиновників, яких звинуватили в корупції, давно стали звичною справою, вказує на інше. А саме (і про це говорять немало науковців, зокрема В. Гвоздецький, М. Алєксєєв), що репресивні заходи держави щодо корумпованих службовців навряд чи дадуть бажаний результат - хабарників якщо і зменшиться, то ненабагато, а суми хабарів автоматично зростуть за підвищений ризик. Крім того, репресивні заходи призведуть до різкого посилення однієї з «корпорацій чиновництва» - правоохоронних органів, які отримають монопольне право вирішувати, кого страчувати, а кого милувати, зі всіма наслідками.

Міжнародний досвід запобігання і протидії корупції показує, що проблема корупції сьогодні вийшла за межі національних кордонів і потребує системного підходу. Намагаються їй протидіяти у провідних індустріальних країнах і найменш економічно розвинених державах, у міжнародних та регіональних організаціях, в органах законодавчої та виконавчої влади, у правоохоронних та військових структурах, але поки-що не удалось подолати цього антисоціального явища ні в одній країні світу. Активна транснаціональна протидія цьому негативному явищу в світі і окремих країнах розгорнулась в основному в останню чверть минулого століття, коли корупція набула цілком стихійних інституційних рис. Вона почала серйозно загрожувати принципу верховенства права, демократії і правам людини, перешкоджати здоровій конкуренції, ускладнювати економічний розвиток,

загрожувати стабільності демократичних інститутів і моральним засадам суспільства [3, с. 26].

Корупція як негативне суспільне явище, передусім, є хворобою держави. Особливо її владних структур. Ще мислителі епохи Просвітництва вказували на негативний вплив недемократичних форм правління на психіку людей. Це погляди Ф. Вольтера, П. Гольбаха, К. Гельвеція та інших. І практика XX століття: Німеччина часів Гітлера, СРСР - диктатура Сталіна, Китай - диктатура Мао, повністю підтвердили висновки цих мислителів про те, які якості особи формуються в державі, де немає законності, гарантії безпеки, свободи громадян і створюють сприятливі умови для розвитку корупції. Протидіяти створенню таких умов можна тільки шляхом встановлення демократичних форм правління, побудови правової держави.

На моє переконання планомірне запобігання і протидія корупції повинні базуватися на вдосконаленні нормативної бази, яка б регламентувала досконалі механізми запобігання цьому ганебному явищу.

Список використаних джерел

1. Гвоздецький В. Д. Теоретичне визначення поняття корупції та його історико-правовий розвиток / В. Д. Гвоздецький // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2011. - № 1. - С. 80-83.

2. Гвоздецький В. Д. Організаційно-правові засади запобігання і протидії корупції в Україні : монографія / В. Д. Гвоздецький. - Київ : Леся, 2011. - 592 с.

3. Константінов С. Ф. Міжнародний досвід щодо протидії корупції / С. Ф. Константінов // Митна справа. - 2011. - № 1 (73). - Ч. 2. - С. 26-29.

4. Онищук О. О. Деякі питання компаративістики у сфері запобігання та протидії корупції / О. О. Онищук // Юридичний вісник Причорномор'я. - 2011. - № 2 (2). - С. 178-184.